

Floristiska notiser från Sörmland och Uppland

Uppgifter om fynd skickas antingen direkt till Lennart Karlén eller, för fanerogamer från Södermanland och Uppland, till distriktsledare för respektive florainventering eller motsvarande. De uppgifter om växten som bör finnas med är om möjligt: socken, så exakt lokal som möjligt (behöver ej publiceras för känsliga arter), när växten hittades första gången, senaste observation, vem som gjorde fyndet samt om någon form av belägg finns. Ge gärna mer information, om det är återfynd på en gammal lokal, lokalbeskrivning etc. Glöm ej att lämna adress och telefonnummer där ni kan nås på kvällstid för eventuella kompletteringar.

Redaktör: Lennart Karlen

Kärlväxter

Vårtåtel - *Aha praecox*

SRM, Västra Vingäkers sn: Vialabadet vid sjön Viren, riklig på strandklippor strax O om badplatsen. Sannolikt omedvetet införd av människan med filter, tält, badlakan eller liknande. Lokalen är den första i det sörmländska inlandet, ca 15 mil V om de tidigare kända lokalerna i Stockholms skärgård, 1995-96, HRY (belägg).

Skogslök - *Allium scorodoprasum*

UPL, Östersunda sn: 200 m NV om Ytterkvarn (11H7d 1243), litet bestånd i vägslänt mot betesmark 1/7 1996, LKA (belägg i S). Skogslöken har sin nordgräns i de östra delarna av Uppland men är inte känd från NV delen av landskapet.

Hålrot - *Aristolochia clematis*

UPL, Enköpings-Näs sn: Hjulsta säteri, förvildad, 1995, HRY (belägg).

Trift - *Armeria maritima*

UPL, Östra Ryd sn: 150 m V om Sandviken (1018g 4815), strödda ex i sandig igenväxande hagmark, 1995 CHA. Enligt Stockholmstraktens växter den enda lokalen i Roslagsområdet. Trift har tidigare endast haft några få förekomster norr om mellersta Uppland, men börjar nu sprida sig utefter de stora landsvägarna, t ex på åsen mellan Heby och Tärnköping.

Sparris - *Asparagus officinalis*

SRM, Ytteraselö sn: 100 m N om Pommern (11H7f 0336), 1 ex i landsvägskanten 22/7 1996, LKA. - Ytterenhörna sn: 200 m O om Lövstalund (10H4i 2404), ett stort ex i sydslutningen av ett berg med en rik kalkgynnad örtflora och gles lövskog, 200 m från närmaste torp, 29/9 1996, LKA. UPL, Enköpings-Näs sn: 200 m SO om Hjulsta säteri i vägkant, 1995, HRY.

Rutläsbräken - *Botrychium matricariifolium*

UPL, Gamla Uppsala sn: S om Fullerö backar, V om väg 290 mellan Uppsala och Storvreta (1119a 2125), ett ex i skuggig klippskrev på åkerholme, 1996, Pal Andersson &c Anna Kieffer.

Höstläsbräken - *Botrychium multifidum*

UPL, Vittinge sn: 2000 m N om Håkansbo, i kanten av skogsbilväg på f d timmerupplag (11H9d 1921), 10 ex 23/8 1996, LKA & OBE. I Södermanland finns endast en känd lokal av höstläsbräken och även den på en skogsbilväg. Leta gärna efter arten under hösten på skogsvägar med mycket gles Vegetation, t ex i mittsträngen eller på gamla timmerupplag.

Backskafting - *Brachypodium pinnatum*

SRM, Grödinge sn: Söder om vägen mellan Smälän och Grindstugan, under nya järnvägsbron (10I2d 1006), 2/9 1995, RIS. UPL, Enåkers sn: 500 m VNV om Björnabo, skogsbryn i östra kanten av grustaget (12H1b 1237), riklig 1996, LKA.

Toppklocka (vilda typen) - *Campanula glomerata*

SRM, Huddinge sn: N om Källbrinksskolan (10I4e 1930), fuktäng vid back, delvis betad av hästar, spridd utmed 50 m 1996, LKA (belägg i S). UPL, Rö sn: 1600 m NO om Jälnsättra (11I3j 4701), 1 ex i ungskog/hygge 1996, CHA. Den vilda typen av toppklocka är känd från några få lokaler på Södertörn (se H-E Wanntorps artikel i Daphne 1992: 57-58) och bör finnas i östra Uppland. Jag hittade den sörmländska lokalen ovan när jag åkte för att kontrollera en rapport om drakblomma (*Dracocephalum ruyschiana*), vilken sannolikt var en felbestämning av den vilda formen av toppklocka.

Dådra - *Camelina sativa*

UPL, Gamla Uppsala sn: 200 m SV om Trekanten, V om väg 290 mellan Uppsala och Storvreta (1119a 4136), 10-talet ex 1996, Oskar Kullingsjö. - 700 m N om Björkhaga (1119a 2547), ruderatmark, 1996, USW.

Tandrot - *Cardamine bulbifera*

UPL, Riala sn: 400 m NNV om Allemora (11I2J 4846), spridd i sydslutningen mot Snävingen 1995, CHA. Närmaste lokaler ligger ner mot kusten.

Nickstarr - *Carex brunnescens*

UPL, Enåkers sn: 600 m V om Björnabo, vid ridväg i ung tallskog i gammalt grustag (12H1b

1134), enstaka ex 1996, CHA & LKA. Det första säkra fyndet under inventeringen på Hebyåsen, där den enligt Almquist skall ha sin huvudförekomst i Uppland.

Härstarr - *Carex capillaris*

UPL, Enåkers sn: 500 m VNV om Björnabo, skogsbryn i östra kanten av grustaget (12H1b 1237), CHA.

Ängsstarr - *Carex hostiana*

UPL, Gamla Uppsala sn: 600 m N om Björkhaga, 30 m V om skogsbilvägen (1119a 3047), på granplanterad kalkfuktäng 1996, möjligen återfynd av känd lokal, USW.

Höstläsbräken (*Botrychium multifidum*) rapporterad från Vittinge s:n i Uppland av Lennart Karlén och Ola Berggren. Ur Lindman, C. A. M. 1922: *Bilder ur Nordens Flora*. Stockholm.

Loppstarr - *Carex pulicaris*

UPL, Boglösa sn: Ca 1 km S om Källgården, sumpig skogsmark, 1993 KKK. - Singö sn: 500 m S om Tranviken, 200 m O om landsvägen (10J4c 4749), kraftledningsgata, 11/7 1995, EZA. -Fogdö, NV-delen, 350 m V om landsvägen (12J4c 3248), sumpig barrblandskog 18/8 1995, EZA. -Villberga sn: Norrskog, 1993 KKK.

Skogsstarr - *Carex sylvatica*

UPL, Rö sn: östra udden i sjön Viren (11I3j 4826), riklig på en liten yta vid en stig i en fuktig svacka i blandskog 1996, CHA.

Spåtistel - *Carlina vulgaris*

UPL, Harbo sn: Risänge, 5 km O om Harbo, nära det gamla missionshuset, omedelbart S om landsvägen (12H3g 1403), juli 1993, USW. Ny lokal. - Lassa sn: 500 m V om Lindormsnäs, dikeskant längs vägen mot Skarpskärsudd (10H9j 2441), fåtalig 1993, AJA.

Raggarrv - *Cerastium brachypetalum*

SRM, Ösmo sn: Fridhem, 150 m öster om torpet på hällmark (9I8e 1744), 28/5 1995, RIS. Lokalen upptäckt 1993 av HEW.

Blåmålla - *Chenopodium glaucum*

SRM, Botkyrka sn: Skäcklinge grustag, skräpplats 2 m V om Finkmossevägen (10I2d 3505), 1994 RIS. UPL, Skogs-Tibble sn: Skogs-Tibble Prästgård (11H7g 0648), 1992, USW & KMA. Ett 50-tal fertila plantor växande runt gödselstacken. -Skogs-Tibble sn: Vallby Gärd, 1,5 km O om Hagby k:a (11H6h 3904), C-kurs i floristik, 13/7 1995 (Nordin & USW). - Vaddö sn: Toftinge, nära gödselstaden (12J0d 2407), 5 ex 1994, GEK.

Lönnmålla - *Chenopodium hybridum*

UPL, Bälinge sn: 500 m SSV om Skediga gård, i kanten av Aspnäs grusgrup (11I9a 0113), 1996, Linda Svensson & Maria Hellman.

Stor nunneört - *Corydalis solida*

SRM, Östertälje sn: Hall, tallskog (10I2b 1816), 16/5 1995, RIS.

Grönfibbla - *Crepis capillaris*

SRM, Södertälje SR: Brunnsvägen 20 (10I3a 1848), ymnig i gräsmatta 1996, LKA (belägg i S).

Nässelsnärja - *Cuscuta europea*

UPL, Järläsa sn: 5 ex på nässlor växande vid stenröse vid gård 1,8 km SSV om Järläsa k:a 1995 (11H8f2529) BWI.

Murreva - *Cymbalaria muralis*

UPL, Öregrund: Trottoarkant nära hamnen, även inne på tomter och vid husväggar, 30/5 1993 LBL & LTA (belägg i S).

Angsnycklar - *Dactylorhiza incarnata*

SRM, Botkyrka sn: Hästhagensjön (10I2d 3540), våtmark, 1994 RIS.

UPL, Gamla Uppsala sn: 600 m N om Björkhaga, 100 m V om skogsbilvägen (11I9a 3047), 4 ex på granplanterad kalkfuktäng 1996, Johan Ahlen & Oskar Kullingsjö.

Loppstarr (*Carex pulicaris*). Ur Lindman, C. A. M. 1922: *Bilder ur Nordens Flora*. Stockholm.

Vargtörel - *Euphorbia esula*

UPL, Bälinge sn: 500 m SSV om Skediga gård (1119a 0113), i kanten av Aspårs grusgrop, 1996, C-floristikkursen.

Kungsängslilja - *Fritillaria meleagris*

UPL, Rö sn: Virboda, ned mot sjön Viren (1113j 4916), 1996, CHA. 100-200 ex med god frösättning på några m² i tät, mörk och fuktig lövskog. Beståndet ökar stadigt i antal enligt äldre intillboende, som anser den vara helt vild och känner till den sedan gammalt.

Mjukdån - *Galeopsis ladanum*

SRM, Ytterselö sn: 150 m V om Sandåsa (10H7f 0636), riklig på sandig åker efter matjordstäkt, 23/7 1996 LKA (belägg i S). - 450 m S om Åsa (10H7f 1035), ymnig i träda på mulljord 23/7 1996, LKA (belägg i S).

Myska - *Galium odoratum*

UPL, Riala sn: 500 m N om Långsjöns utlopp (1112J 3616) i granskog vid back, 1995, CHA. Andra fyndet i inre delen av södra Roslagen.

Färgmära - *Galium triandrum*

UPL, Enåkers sn: 500 m VNV om Björnarbo, ängsartad skogsbryn i östra kanten av grustaget (12H1b 1237), riklig på 5x10 m² 1996, LKA (belägg i S). Enligt Hulténs atlas kanske det nordligaste fyndet i Sverige.

Glansnäva - *Geranium lucidum*

UPL, Lassa sn: Ärtskär (10H9J 2810) 1994. - Kroppskär (10H9j 0922) 1994. - Lilla Notskär (10H9J 0429) 1994. - Längskär (10H9j 0134) 1994. - Stora Notskär (10H8j 4937) 1994. - Herrmete (10H8J 4539) 1994. - Västra Högholmen, glänta i skogen (10H9j 1211), 1994. Relativt riklig på samtliga lokaler, AJA.

Ängsnäva - *Geranium pratense*

UPL, Enköpings-Näs sn: Brunnsboda, tämligen riklig i parken 1995, HRY.

Myggblomster - *Hammarbya paludosa*

UPL, Skogs-Tibble sn: Sättersjön, juli 1992, USW & KMA. Ny lokal med ett 10-tal blommande individer växande i gungfly.

Bolmört - *Hyoscyamus niger*

UPL, Bälinge sn: Rosta, 700 m SV om Ärentuna kyrka (1119a 4002), ett individ på ny lokal i hög Vegetation i sandtag 1996, Maria Larsson.

Knölvial - *Lathyrus tuberosus*

UPL, Enköpings-Näs sn: 175 m NV om Fiskar-

torp (strax S om Brunnsboda) i vägkant, ca 0,5 m², rikligt blommande 1996, HRY (belägg). - Norrby sn: 450 m OSO om Boda, på N sidan av landsvägen omedelbart V om en bro (11H9a 0807), litet bestånd 1996, EWA (belägg i S).

Sminkrot - *Lithospermum arvense*

UPL, Giresta sn: Övre Tuna, strax V om gården, i beteshage 1992, SLI. - Hacksta sn: 1 km S om Hacksta kyrka, 1993 GUE. - Falten mellan Fjälby och Nynäs, 1993 GUE. - Häverö sn: Utsund, norra gårdsamlingen, bergig sluttning mot Utsundsön, bakom boningshuset (12J3c 1102), 19/5 1995, EZA. - Låssa sn: Svalgarn, stigkant nära stranden på O-sidan (10H9j 4914), 1994, AJA. - Lindormsnäs, 200 m SV, stigkant i ädellövskog (10H9J 2144), 1994, AJA. - Kroppskär, östra sidan (10H9j 0924), 1994, AJA. - Långskär, östra sidan (10H9J 0135), relativt riklig 1994, AJA. - Löt sn: Faltet S om Ängsgården, 1993 GUE & KKK. - V om vägskalet vid Lötgården, 1993 KKK. - Söderbykarls sn: Norra Råda, 100 m S om Lövdalen (11J9d 2907), ca 10 ex i träda 1995, GEK. - Väddö sn: Söder om Blackbacken, vid vägkant (11J9d 3929), 1 ex 1995, GEK. - Uppsala: nära sydöstra infarten, strax V om Clock, i jordhögar på ruderatplats, 15/6 1993 LTA. Belägg i S. - Veckholm sn: Fälten omedelbart S om Ekholmen, rikligt, 1991 HBE. - Villberga sn: Edsta, mot järnvägen, 1993 KKK. - Ålands sn: På torr sluttning, vägsränning 400 m OSO om Ålands k:a, ett 10-tal ex 1995 (11H8g 0532), BWI. - Älvkarleby sn: Tegelbruket, 1993 BHE. - Ärentuna sn: 250 m VNV om Grimsta (1119a 4111), i trädesåker, ganska riklig 1996, Maria Tängö. - Lilla Grimsta (1119a 1736), i åkerkant 1996, Stina Dahlbom. - Österlövsta sn: 300 m SV om Lövestaholm, åkerholme, 1993 SVS.

Skogsbingel - *Mercurialis perennis*

UPL, Vittinge sn: Skattmansö slott, några bestånd i parken 350 m SSO om slottet (11H7d 2727), 17/6 1996 LKA (belägg i S). Lokalen finns ej upptagen av Almquist och ligger enligt Hulténs atlas nära nordgränsen för arten i Sverige.

Blodröd temynta - *Monardia didyma*

UPL, Bromma sn: Abrahamsberg, S om Lillsjövägen, ett ex, 15/8 1993 MAB.

Stallört - *Ononis arvensis*

UPL, Enköpings-Näs sn: Svartbäcken, 200 m S om dikesutloppet, i dikad sumpskog, 1996, HRY.

Ormtunga - *Ophioglossum vulgatum*

UPL, Gamla Uppsala sn: 600 m N om Björkhaga, Vomskogsbilvägen (1119a 3047), 10-talet ex

i en granplanterad kalkfuktäng 1996, Mats Gustafson & USW. Ny inlandslokal för ormtunga i Uppsalatrakten.

Dadelpalm - *Phoenix dactylifera*

SRM, Stockholm: Eriksdal, badmintonstadion, 2 skott på jordhög 1995, HGU (belägg i S).

Knölgröe - *Poa bulbosa*

SRM, Nacka sn: Erstavik, nära Tyresö Strand (10I4i 3602), på berghäll i betesmark, 1996, HGU (belägg i S). Tidigare okänd lokal. - Stockholm: Södermalm, Färfängen (10I5g 4410), trampad berghäll NV om Danvikskanalens inlopp, riklig 1996, HGU (belägg i S).

Toppjungfrulin - *Polygala comosa*

UPL, Gamla Uppsala sn: Vallsgärde (11I9a 1518), ca 20 ex på tidigare känd lokal 1996, Anna Hagström. - Vittinge sn: 250 m O om Klinta, (11H8d 2107), riklig i välbetad äraavin genom jordbruksmark 17/6 1996 OBE (belägg i S). - Skräddarbo, Kvarnbäcken, 100 m SV om torpet Paradiset (11H7d 4112), 3 mindre bestånd i ohävdad äraavin 26/6 1996 LKA. - 250 m SO om Mjölko (11H7d 2836), spridd i välgkant utmed 100 m

Storrams - *Polygonatum multiflorum*

UPL, Rö sn: Beatebergs park (11I3} 3822), i ädelövskog 1996, CHA.

Finsk fingerört - *Potentilla intermedia*

UPL, Bälinge sn: 500 m O om Stor Vallskog (11I9a 1812), i grustag, 1996, Isabell Olevall (belägg i UPS).

Backsippa - *Pulsatilla vulgaris*

UPL, Närtuna sn: 200 m SV om Ingelsta (11I4g 1441), i sydvänd torräng och i tallungskog, relativt riklig 1996, CHA. Tillsammans med Öbacken S om Närtuna kyrka (11I4g 0821, 10-talet ex) och ett "torp under Kippinge" (ekonomisk karta 11I4h SV eller 11I3h NV, muntlig uppgift från ägaren till Ingelsta) torde detta vara de enda lokalerna i Norrtälje kommun.

Strandskräppa - *Rumex maritima*

SRM, Nacka sn: Lugnets industriområde, på sjunken träpråm i Hammarby sjö (10I5g 3409), 1996, HGU (belägg i S).

UPL, Stockholm: Södra Djurgården, Isbladskäret, på strandbrink i SV-änden N om pumphuset (10I6g 0432), 1996, HGU (belägg i S).

Blåsäv - *Scirpus tabernaemontani*

UPL, Bälinge sn: 500 m O om Stora Vallskog

Kungsängsiljja (*Fritillaria meleagris*) rapporterad från Virboda vid sjön Viren av Claes Hammarsjö. Bild hämtad från Lindman, C. A. M. 1922: *Bilder ur Nordens Flora*. Stockholm.

(11I9a 1812), litet bestånd i botten av grustag 1996, Isabell Olevall (belägg i UPS).

Toppfrossört - *Scutellaria hastifolia*

UPL, Östra Ryd sn: Gåsnäsets västra Strand vid Värtan (10I8g 0334), i klippskrev 1995, CHA.

Vårkorsört - *Senecio vernalis*

SDM, Tyresö sn: Strand, Lagergrens väg, 1 ex i

ny vägkant 1995, HGU. - Kumla, Kumlavikens V-sida, vid cykelväg, 1 ex 1995, HGU.

Gul nattskatta - *Solanum villosum* ssp *villosum* UPL, Uppsala: F d Norra Station, spårområdet N-NO om koloniområdet (1117a 4911), 1 ex på ruderatmark 1996, ASV.

Vitoxel - *Sorbus aria*
UPL, Täby sn: 400 m N om Hägernäs hållplats (10I8g 4916), ett meterhögt förvildat ex i skogsmark 1995, CHA.

Buskstjärnblomma - *Stellaria holostea*
UPL, Rö sn: 100 m ONO om Beatebergs herrgård (11I3J 3424), riklig på mindre yta i parkmiljö 1996, CHA. Tidigare sedd av AHA. Arten är mycket sällsynt i Uppland och har enligt Hultén sin svenska nordgräns i landskapet.

Backruta - *Thalictrum simplex*
UPL, Riala sn: 400 m ONO om Hällvastbynäs (11I3J 2049), 1 ex på sandigt hygge 1996, CHA. Mycket ovanlig i Roslagen.

Vårskärfrö - *Thlaspi perfoliatum*
UPL, Gamla Uppsala sn: 3,2 km NNO om Gamla Uppsala kyrka (11I9a 1243), på järnvägsbank vid ny järnvägsöverfart mot Vedergårde, 1996, Mats Gustafsson.

Smultronklöver - *Trifolium fragiferum*
UPL, Munsö sn: Sandviken, betad strandäng (10H8j 0040), fåtalig augusti 1995, AJA. -Djurö sn: Källviken, kortklippt gräsmark vid badstrand (10J6d 1907), relativt fåtalig 1994, AJA. - S om Fjällsvik, kortklippt gräsmark vid badstrand (10J6d 3602), relativt riklig augusti 1995, AJA.

Vårklynne - *Valerianella locusta*
UPL, Lassa sn: Kroppskär, S-sidan (10H9j 0923), fåtalig på sandstrand 1994, AJA. - Västra Högholmen, NO-sidan (10H9j 1417), relativt fåtalig på sandstrand 1994, AJA.

Råttsvingel - *Vulpia myuros*
SDM, Nacka sn: Älta centrum vid kyrkan, i ny gräsmatta, 1995, HGU (belägg i S). - Tyresö sn: SV om slottet, ny gräsmatta, 1995, HGU (belägg i S).

Svampar

Röd larvklubba - *Cordyceps militaris*
SDM, Trosa-Vagnhärad sn: Dyvikskärret, på en i jorden begravd fjärilskokong, 1996, HRY (belägg).

Brandticka - *Pycnoporellus fulgens*
SRM, Botkyrka sn: 400 m ONO om Lövholmen (10I2d 4121), på granlåga i medelålders blandskog, 11/10 1996, GOD.

Uppgiftslämnare

AJA - Anders Jacobson; ASV - Anders Svenson; BHE - Bengt Hemström; BWI - Björn Wiklund; CHA - Claes Hammarsjö; EWA -Egil Wahlström; EZA - Ebbe Zachrisson; GEK - Gabriel Ekman; GOD - Göran Odelvik; GUE - Gunnar Eriksson; HBE - Harald Berg; HEW - Hans-Erik Wanntorp; HGU -Henry Gudmundsson; HRY - Hans Ryd-berg; KKK - Knut och Kerstin Källström; KMA - Karin Martinsson; LBL - Lotta Blom; LKA - Lennart Karlén; LTA - Lasse Thorán; MAB - Martin Bergström; OBE -Ola Berggren; RIS - Raoul Iseborg; SLI -Sara Lindh; SVS - Svante von Strokirch; USW - Ulf Swensson.